

Erkenningsnummer P 802006

België-Belgique

P.B.

3190 Boortmeerbeek

2/3954

Tijdschrift voor Heemkunde Folklore en Oudheidkunde

Nieuwsblad van de Hoegaardse Biergilde 'Die Edele Orde van den Moutstock'

Alpaidis

Anno XLVII nr. 185 4/2011

driemaandelijks december, januari, februari

Afgiftekantoor 3190 Boortmeerbeek

Inhoud

Philippe de Zangré, de tweede burgemeester van Hoegaarden na de onafhankelijkheid van België (vervolg) (*Maurice Dodion en Wasily Pedjko*)

De vierkantshoeve en haar bewonersuitbaters te Outgaarden (vervolg) (*Maurice Dodion en Wasily Pedjko*)

De drukkerij Smeesters (*Maurice Dodion en Wasily Pedjko*)

Dag- en avondcursussen Snit en Naad- een vergeten facet van het gemeentelijk onderwijs (*Maurice Dodion en Wasily Pedjko*)

Digitalisering van het Hoegaardse erfgoed (vervolg) (*Maurice Dodion en Wasily Pedjko*)

Ver. Uitg. M. DODION, Lelielaan, 34, 3191 Hever

Editoriaal

Met dit decembernummer van Alpaidis eindigt onze 47ste jaargang. Wij hopen dat onze leden kunnen genieten van de verschillende bijdragen en vooral dat het lidmaatschap wordt verder gezet.

Voor 12.50 euro valt Alpaidis viermaal in de brievenbus. Luttel bedrag, maar voor ons onmisbaar om verder te kunnen blijven publiceren voor Hoegaardiers van Hoegaarden, voor uitgeweken families en voor nieuwe inwoners.

Wij hebben ook een website. Maak er gebruik van door hem te bezoeken en vooral door te reageren op ons aanbod. Contact met geïnteresseerden maakt het mogelijk aan te bieden wat velen misschien nu tevergeefs zoeken in onze publicaties. Ook de Hoegaardse geschiedenis is onmetelijk rijk en na 47 jaargangen en tientallen gelegenheidspublicaties nog lang niet uitgeput, integendeel.

De Edele Confrérie van de V Notabele Geslachten van Hoegaarden (opgericht in 1741, heropgericht in 1971), geeft een eigen tijdschrift uit sinds 1960, 'Familieschoon' (12.50 euro/jaar). Hier ligt het hoofddaccent op de genealogie en de wapenkunde. De confrérie is de gelukkige bezitter van een uitgebreid archief, waaruit sinds 1960 tot nu al meer dan 4.000 bladzijden familiegeschiedenis zijn gepubliceerd in *Familieschoon* en de aanverwante uitgaven.

Wie samen met Alpaidis ook Familieschoon wenst te ontvangen kan dat door 20 euro te storten op onze rekening. In dit leesgeld is ook genealogische hulp begrepen bij het opstellen van een eigen stamboom of het zoeken naar een familiewapen!

Wij wensen ieder een voorspoedig 2012 en veel leesgenot!

Rechtzetting

Op vraag van de 'Senior Service Club VZW' graag volgende terechte correctie:

Senior Service Club

Ondernemingsnummer – 432.533.886

Vereniging Zonder Winstoogmerk

1971 – 2011

<http://www.seniorserviceclub.be>

seniorservice.club@gmail.com

Benaming website en mailadres van de
veertigjarige vereniging

In het vorige nummer van Alpaidis (3/2011, p. 9, voetnoot 10) stond een grote onnauwkeurigheid in de bespreking van het dialectenboek van Ivan Laloup.

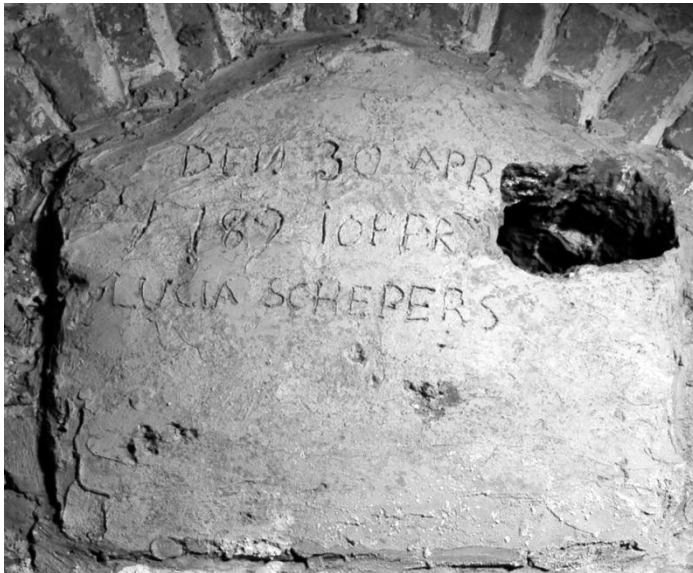
De 'Senior Service Club VZW', opgericht in 1971 in de schoot van de toenmalige C.O.O. (nu O.C.M.W.) is een vereniging voor 55 plussers en GEEN vereniging voor gepensioneerden zoals S-Plus (of hun tegenhangers Okra en de Liberale gepensioneerden), die verbonden zijn aan mutualiteiten en politieke instanties.

De 'Senior Service Club' is dan ook een typisch Hoegaardse pluralistische vereniging.

Philippe de Zangré, de tweede burgemeester van Hoegaarden na de onafhankelijkheid van België (vervolg)

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

Philippe de Zangré trouwde met Dorothea Van Nerum, weduwe van Ant. Balth. Sweerts

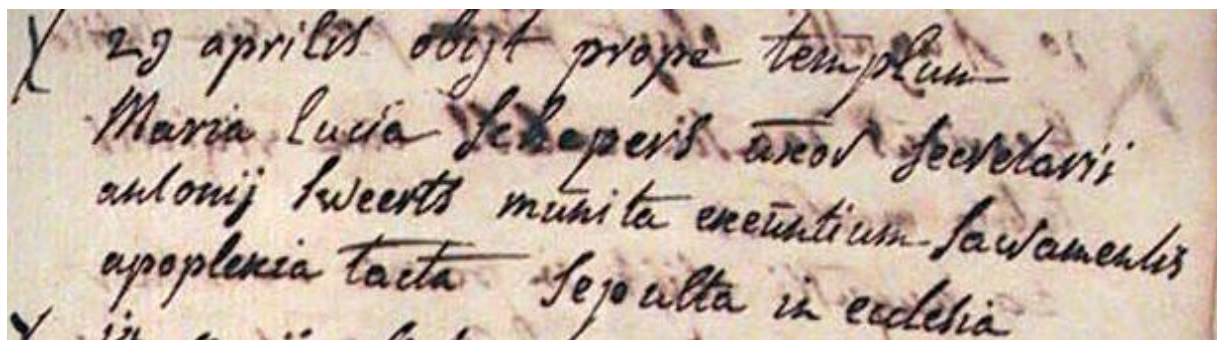
den 30 apr(il) 1789 joffro(uwe) ... Lucia Schepers

sluiten op 15 januari 1810 voor notaris Stinghamer te Brussel. Het huwelijk zelf volgt te Hoegaarden op 31 januari .

Oom Jacobus Van Nerum en tante Dorothea Bueckens houden Dorothea ten doop op 21 december 1763. Als derde kind van Joannes Van Nerum en Clara Bueckens gaat zij een eerste huwelijk aan met haar 50 jarige kleinkozijn Antoon Balthazar Sweerts, weduwnaar van Maria Lucia Schepers op 17 april 1792.¹ De echtgenoot overlijdt in 1808, zonder afstamming na te laten.

Dorothea schijnt het vruchtgebruik van de hoeve Sweerts te hebben na de dood van haar echtgenoot.

Gemeentsecretaris Joseph Philippe de Zangré, die te Zétrud-Lumay woont, maakt kennis met Dorothea. Al is hij 14 jaar jonger, het belet hem niet met haar een huwelijkscontract af te

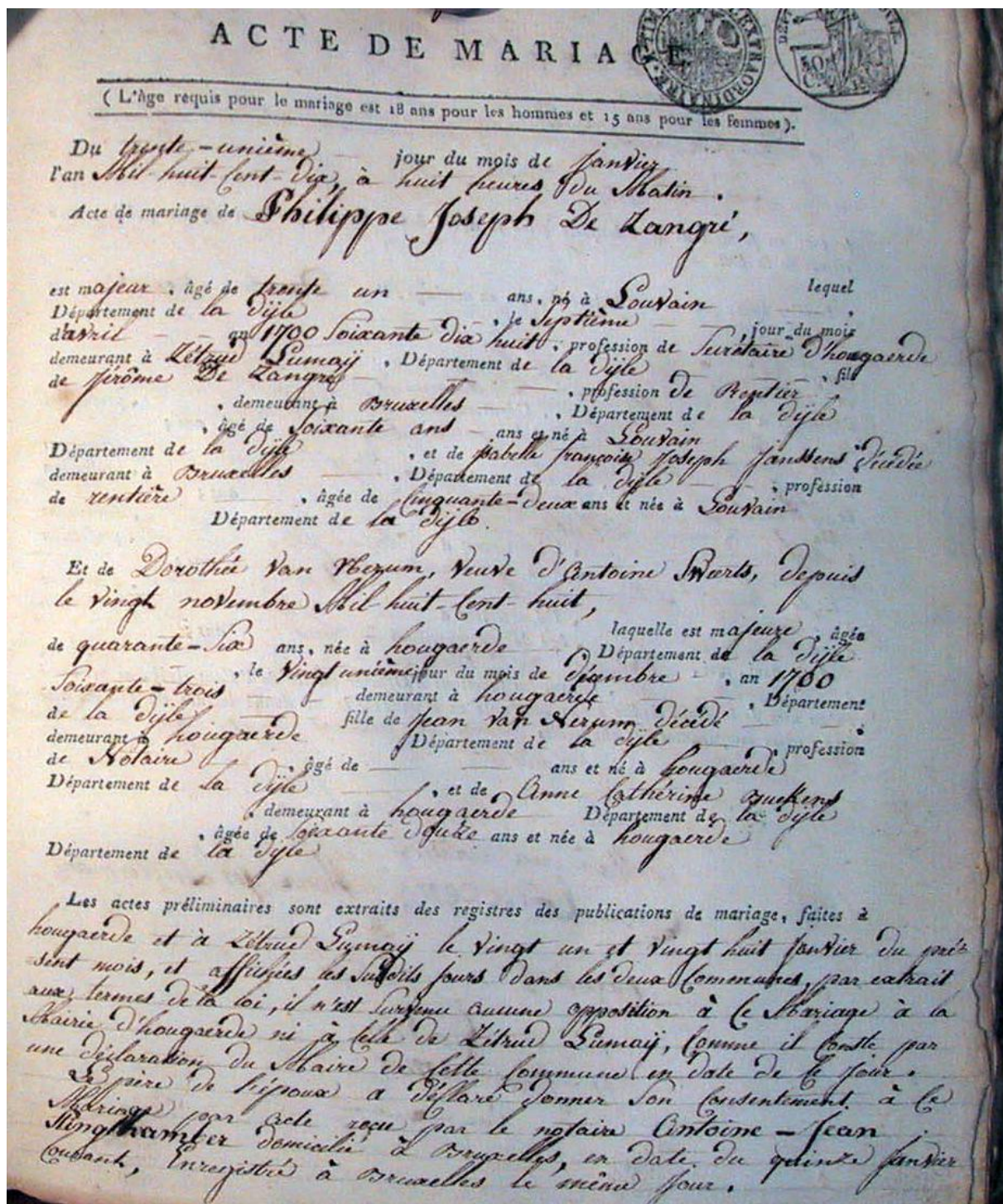

(Parochieregisters Hoegaarden, Overlijdens, ;1789,p. 244)

29 aprilis obiit prope templum Maria Lucia Schepers uxor secretarii Anthonij Sweerts; munita exeuntium sacramentis; apoplexia tacta; sepulta in ecclesia.

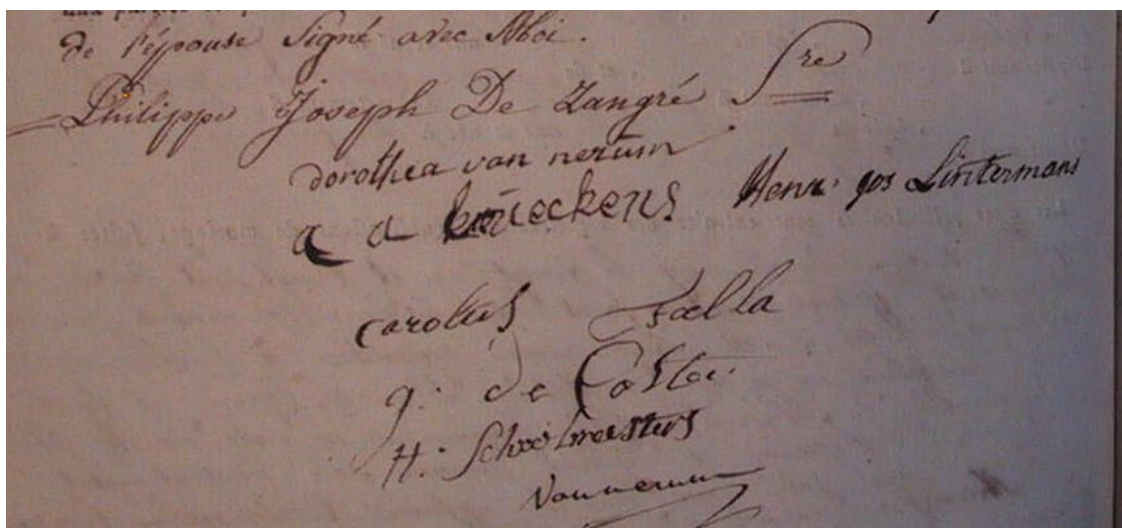
Op 29 april overleed nabij de kerk M. L. Schepers, echtgenote van secretaris A. Sweerts, gesterkt door de sacramenten van de stervenden; getroffen door een beroerte; zij is begraven in de kerk. (bijgezet in de crypte op 30 april)

¹ Parochieregisters Hoegaarden, Overlijdens, f° 972.; Lucia Schepers is begraven in de crypte van de kerk

(Burgerlijke stand Hoegaarden, Huwelijken, 1810, nr. 2)

Huwelijksakte van 31.01.1810 om 8 uur 's morgens, van Philippe De Zangré (Leuven 07.04.1778), 31 jaar, gemeentesecretaris van Hoegaarden, zoon van Jérôme, rentenier, wonend te Brussel, en van Isabelle Janssens (°Leuven, 52 j., overleden) met Dorothea Van Nerum (Hoeg. 21.12.1763), 46 jaar, wed. van Antoine Sweerts sinds 20.11.1808 en dochter van notaris Jean Van Nerum, overleden en van Anne Catherine Buekens, 72 jaar. Vader De Zangré gaf toelating langs notaris A.-J. Stinghamber (Brussel) om op 15.01.1810; Op 21 en 28 januari was de huwelijksaankondiging aangeplakt te Hoegaarden en Zétrud-Lumay

(Burgerlijke stand Hoegaarden, Huwelijken, 1810, nr. 2 verso, gedeeltelijk)

De handtekeningen van de getuigen: Henri Joseph Lintermans, rentenier, 41 jaar

Charles Falla, herbergier, 30 jaar

Guillaume De Coster, landbouwer, 45 jaar

Henri Schoolmeesters, schrijnwerker, 43 jaar

Samen met de handtekeningen van de trouwers: Philippe Joseph De Zangré, secretaris

Dorothea Van Nerum

En de handtekening van haar moeder: Anne Catherine Buekens

En de handtekening van de burgemeester, ambtenaar van de burgerlijke stand: Henri Van Nerum, broer van de bruid en dokter in de geneeskunde; was burgemeester van Hoegaarden van 1808 tot 1812

Eind 1812 staat burgemeester Henri Van Nerum zijn plaats van burgemeester af aan zijn schoonbroer De Zangré, verkozen met grote meerderheid van stemmen. Dorothea geniet ten volle van haar status van eerste dame van Hoegaarden. Wanneer dan ook nog het bericht komt van Napoleons nederlaag bij Leipzig (1813) laat zij de overgebleven Fransgezinde 'blauwen' uit het dorp verdrijven. De 'witten' kalken hun huizen wit als teken van overwinning;

*'Après la fuite des Français les révolutionnaires furent chassés du village et les maisons des monarchistes blanchit de chaux, tandis que la cousine Dorothee allumait un feu de joie devant sa ferme blanche, comme signe de réjouissance.'*²

Lang heeft zij niet mogen genieten van haar triomf. Zij overlijdt een paar maanden later, op 14 februari 1814 te 10 uur 's morgens op de leeftijd van 50 jaar. Wat zeer merkwaardig is, is dat ze begraven is in de crypte van de kerk!

Haar tweede echtgenoot zal ingevolge een cholera epidemie overlijden op 18 juni 1849, eveneens te 10 uur in de voormiddag. Dit overlijden en de ziekte die er aan voorafging is uitvoerig beschreven door Dokter J.B. Van Nerum (Hoeg. 1808-1887) in zijn 'Observations médicales', waaruit volgend uittreksel:

'De 2 merkwaardigste zieken uit deze periode waren De Zangré en Pelagie Troost. Ik zag De Zangré voor het eerst op 29 mei (1849), gevelde door een aandoening die hem al enkele dagen in haar greep had en uitgeput door een reis die hij gemaakt had, onder een verstikkende

² Archief V Geslachten, Mémoires de la famille Van Nerum (Elisabeth Van Nerum)

*temperatuur, naar Brussel. Na een aderlating (er was bloedstuwung in de longen links) behandelde ik hem met een laxeermiddel; zijn toestand verbeterde ogenschijnlijk, maar van maandag op dinsdag was er een koortsopstoot, een crisis; de dinsdag hield ik consult met Dewilde (**dokter te Tienen**), maar zijn toestand bleek weinig zorgen te baren, zijn bloedcirculatie was vrij regelmatig, hij voelde klam aan, zijn tong was wel aangeslagen, de stoelgang was moeilijk; wij beperkten ons tot het voorschrijven van magnesiumpillen, 3 à 4 per dag, wat een regelmatige stoelgang moest op gang brengen; de zieke voelde zich beter, maar het voortduren van de koorts en de kleur van de urine baarde me zorgen; en inderdaad kreeg hij de maandag daarop opnieuw een crisis; de dinsdag haalde ik er dokter Lanthier bij (**dokter te Leuven**) en over de diagnose waren we het eens (kwaadaardige slijmkoorts) en ook over de remedie: werken op de gewrichten met cataplasmas van azijn (brijomslagen),...op zondag 17 juni waren terug bij hem met drie dokters: zijn toestand was alarmerend, maar scheen nog niet hopeloos, dokter Lanthier verwachtte geen fatale afloop de eerste 8 dagen, maar rond zes uur 's avonds (17 juni) begon hij ineens hevig te bibberen, uitermate warm te krijgen en te zweten en overvloedig slijmen over te geven; hij schudde met zijn hoofd, zijn polsslag werd zwak en de slijmen verstikten hem. Het was circa 10 uur in de voormiddag (maandag 18 juni). De ziekte van Pelagie Troost was waarschijnlijk het gevolg van dezelfde heersende epidemie, maar specifiek bij haar was dat naast alle andere symptomen van de cholera (rheumapijnen, angine, slijmen) ...*

Als we deze epidemie die te Hoegaarden heerst en in tal van gemeenten bekijken zien we dat bijna iedere zieke er min of meer de nadelige gevolgen van ondervindt, zoals bij François Collart, de vrouw van Gilis Vanongelezen, Henri Ausloos, Vandermolén, de invalide Gilwy (Guelluy) en tenslotte ik zelf (= dokter Van Nerum)'

De Franse tekst luidde als volgt:

Les 2 malades les + remarquables de cette période furent Mr. Dezangré et Pélagie Troost.³ Je vis Mr. Dezangré pour la 1re fois le 29 mai abattu par son affection datant déjà de qqes jours et un voyage fait à Bruxelles par des chaleurs étouffantes. Une saignée faite au début (il y avait congestion pulmonaire à gauche) puis les purgatifs laxatifs furent mis en usage; son état parut s'améliorer, mais dans la soirée du lundi au mardi eut lieu une exacerbation de la fièvre, une crise imparfaite; le mardi consultant avec Dewilde nous le trouvons dans un état peu inquiétant, circulation assez régulière, chaleur moite, mais langue chargée, selles difficiles, nous nous bornâmes à lui prescrire de sulfate de magnésie à doses fractionnées (...) ⁴ 3 à 4 par jour, ce que lui procura régulièrement des selles ; le malade se crut mieux, mais la persistance du mouvement fébrile m'inquiétait ainsi que les urines rouges et fortement briquetées, comme goutteuses ; en effet une nouvelle crise imparfaite eut lieu le lundi suivant ; le mardi nous le vîmes avec Lanthier : nous fumes d'accord sur le diagnostic (fièvre muqueuse maligne), ainsi que sur les moyens : agir sur les articulations par catapl. vinaigres, (...) nous le revîmes encore à 3 le dimanche 17 juin : son état était alarmant, mais ne parut pas encore désespéré ; il y avait sommeil comateux mais non pas délire ; Mr. Lanthier ne s'attendait à une issue funeste tout au plus avant le 7 à 8 jours, mais vers six heures du soir (17) survient (...) tout à coup un tremblement intense, suivie de chaleur et d'une sueur excessive ainsi que d'une sécrétion très abondante dans les bronches ; alors la tête se débarrassa, la circulation s'affaiblit peu à peu, et les mucosités bronchiq(ue). finirent par amener la suffocation. Ce fut vers 10 du matin (lundi

³ Bevolkingsregisters Hoegaarden, 1847, dl. 1/112, Pelagie Troost (Hoeg. 28.05.1819-29.10.1858), zal overlijden, ongehuwd en landbouwster van beroep, op 39-jarige leeftijd; haar overlijden wordt aangegeven door priester Alphonse Troost en herbergier Eugène Medaers, allebei volle neven (cousin-germain) van Pelagie; zij was de oudste dochter van Jean Troost, landbouwer en wijnhandelaar (+ Hoeg. 24.12.1851 en Marie Lucie Lebrasseur (overleden voor 1846)

⁴ Weglating van een aantal medische termen en samenstellingen van recepten voor medicatie

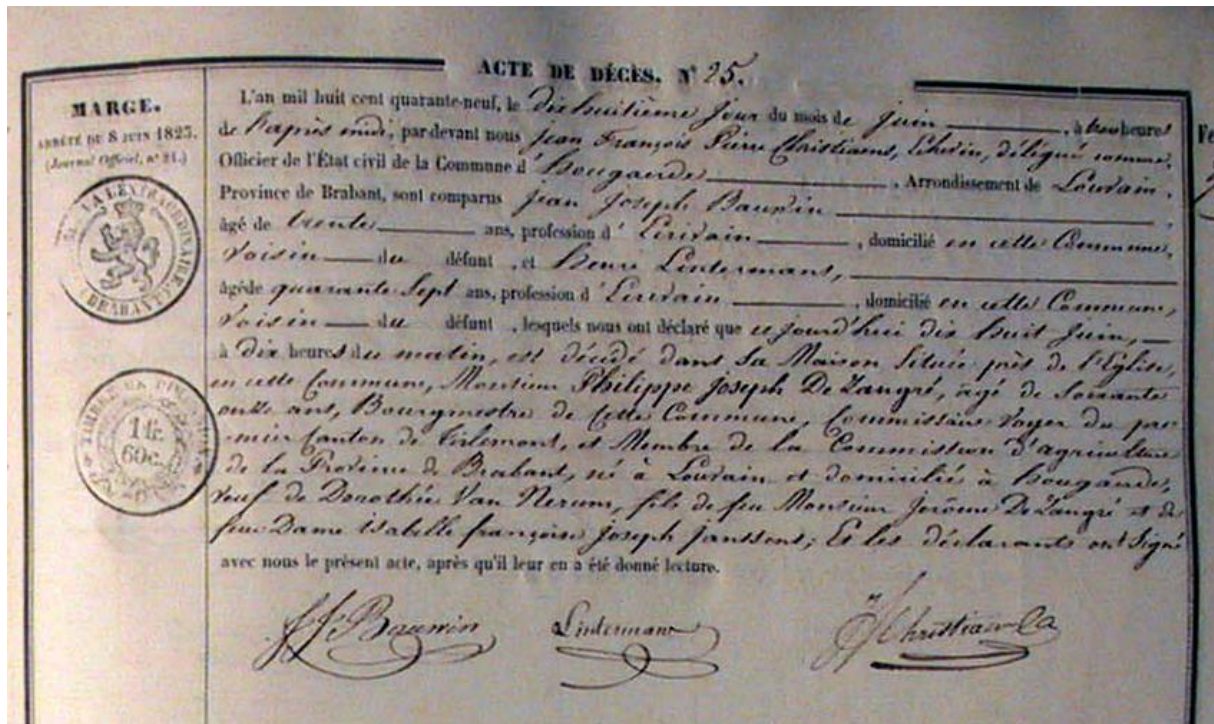
18 juin). La maladie de Pelagie Troost semblant due à l'influence de la même crise épidémique, offrit ceci de particulier, qu'à côté de tous les autres symptômes de l'affection régnante (douleurs rhumatismales, angine, mucosités)...

Mais voyons cette épidémie régner dans Hougaerde et d'autres communes : presque tous se ressentir + ou - de son influence ; comme chez François Collart, Gilis Vanongelezen dont la femme..., Henri Ausloos, Vandermolen-Fouyn, l'invalidé Gilwy⁵, et enfin moi-même

Tout-à-coup un très violent accès de toux et
 d'une fièvre exacerbe, ainsi que d'une secretion très abon-
 dante de mucus les bronches; alors la circulation s'affaiblit peu à peu, et les mucosités bron-
 chiques finissent par déterminer la suffocation ce fut vers
 10 du matin (lundi 18 juin). La maladie de Pelagie
 offrit ceci de particulier, qu'à côté de tous les autres symptômes
 de l'affection régnante (douleurs rhumatismales, angine, muco-
 sités) il se développa des douleurs fixes dans les fondes de la
 poitrine, des accès d'oppression dans la pleure; d'un suffo-
 cation, et d'une élévation dans la circulation. Les résipiscences
 et les phlegmes furent amplifiés. On fit avec du quinquina, et du
 quinquina, que dans toute la fièvre essentielle, (qui suit l'an-
 née générale, empaisant une réaction) la nature pour-
 se de la réaction du système morbide, s'adresse toujours à un ou
 plusieurs organes secrets, un grand, plusieurs, par-
 ticuliers, que celle-là s'agit pour se débarrasser, et réguler, et apaiser
 crises; que même, d'après plusieurs, la pneumonie, qui
 n'est pas purement accidentelle, résultant d'un coup, représente
 de la bronchite, et doit être regardée comme une maladie
 essentielle, qu'il est impossible de juguler, mais d'atténuer
 pendant, et simplifier la marche. — Finalement cette fièvre
 se termina par la guérison, et d'autres communes; et par tous
 de la fièvre et de la toux, et d'une influence commune chez François
 Collart, Gilis Vanongelezen dont la femme souffrait, et
 de la fièvre, Henri Ausloos, Vandermolen-Fouyn, l'invalidé
 Gilwy, et enfin moi-même.

(Archief V Geslachten, Dr. J.B. Van Nerum, Observations médicales 1845-1863, 1849, p. 212-213, gedeelte van het relaas i.v.m. De Zangré, p. 213)

⁵ Guelluy Antoine Joseph (Saint Sauveur-Henegouwen 1784 (?) - Hoeg. 06.06.1862), is 78 j en 8 m oud geworden en was een gepensioneerd militair, hij trouwde met Maria Elisabeth Nahon (Hoegaarden 27.01.1788), dochter van Erasmus Nahon, dagloner en wonend op de Nieuwstraat (E. Ourystraat) en afkomstig van Sint-Truiden

(Burgerlijke stand Hoegaarden, Overlijdens, 1849, nr. 25)

Overlijden aangegeven door Jean Joseph Bauwin (30 jaar) en Henri Lintermans (47 jaar), beiden bediende op het gemeentehuis voor schepenen Jean François Christiaens; De Zangré staat vermeld als burgemeester, commissaris-wegenopzichter van het eerste kanton Tienen en lid van de landbouwcommissie van de provincie Brabant.

(Graf van Dorothea Van Nerum in de crypte van de St. Gorgoniuskerk)
Hier licht (begr)aeven Doro(thea Van) Nerum vrou(we van) de Zangré den 16 februari 1(8)14

Messieurs⁶,

L'inexorable mort vient de nous enlever un ami, à la commune un père, à la société un homme de bien. Dans quelques instants un peu de terre couvrira ses dépouilles mortelles ? Nouvel et terrible exemple de la fragilité des choses humaines. De Zangré n'est plus ! Mais tout ne sera pas renfermé dans cette froide tombe : il nous a légué le souvenir impérissable d'une vie laborieuse et toute remplie de dévouement.

Comme bourgmestre d'Hougaerde, comme secrétaire de plusieurs communes environnantes, il a fait preuve pendant plus de 40 ans, d'une probité inaltérable, d'un zèle éclairé et d'une habilité peu commune ; aussi ses talents et son aptitude étaient-ils dignement appréciés par ses chefs, et bien souvent il fit tourner au profit de sa commune adoptive, l'estime et la considération dont il jouissait dans les régions supérieures. L'année 1830 en offrit un bien mémorable exemple : grâce à la fermeté du bourgmestre, grâce à son ascendant irrésistible sur l'esprit d'un général Hollandais, une partie de notre belle commune ne fut pas réduite en cendres, et deux de nos concitoyens échappèrent à une mort certaine.

Ce fait seul devait lui concilier la sympathie de tout homme bien pensant. En tout occasion d'ailleurs son caractère s'élevait au niveau de son intelligence.

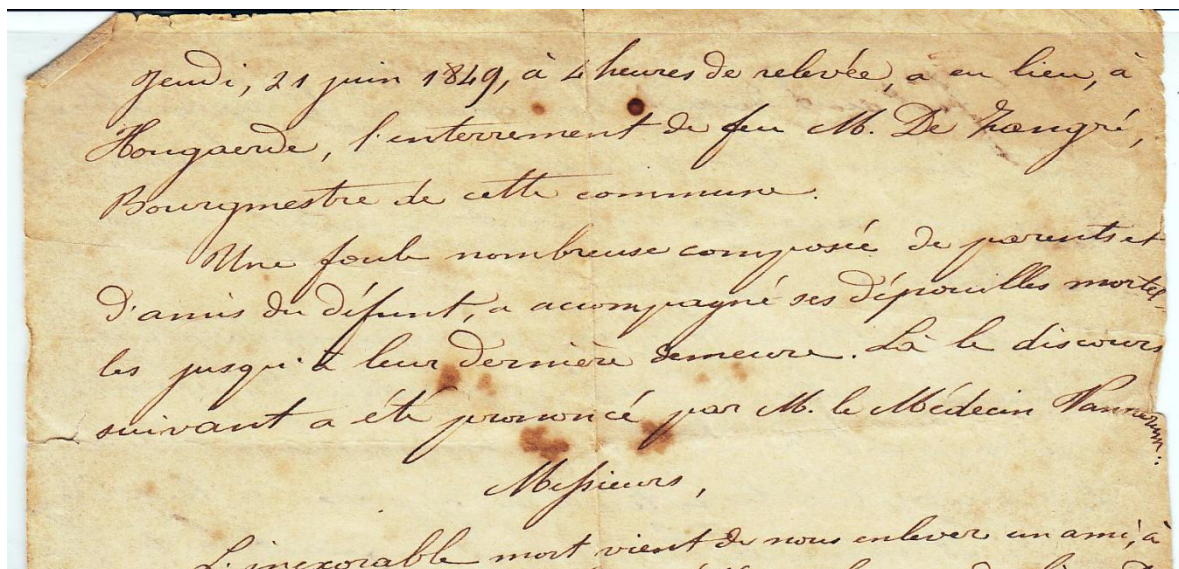
Accessible à tous, aux pauvres comme aux riches, calme au milieu des passions, écoutant les plaintes des uns, donnant des conseils aux autres, il sut mainte fois réconcilier les intérêts en apparence les plus opposés, et ramener l'union où régnait la discorde.

Et puis joignant l'exemple au précepte, il mit souvent en pratique le plus difficile des vertus chrétiennes, l'oubli des injures.

Tel était De Zangré, Messieurs ! Administrateur capable, citoyen dévoué à l'ordre, ami sincère, chrétien par les œuvres autant que par la foi, sa mort fut le digne complément de sa vie.

Consolons nous de sa perte, mes amis, par l'espoir de le revoir un jour dans un monde meilleur ; joignez vos voix à la mienne, et disons lui

Adieu, De Zangré, Adieu.

⁶ Gepubliceerd in 'Journal de Tirlemont', juni 1849

Mijne Heren,

De meedogenloze dood heeft aan ons een vriend ontrukkt, aan de gemeente een vader en aan onze gemeenschap een rechtschapen man. Binnen enkele ogenblikken zullen zijn stoffelijke resten onder een morzel grond verdwijnen. Weer eens worden wij met onze neus gedrukt op de broosheid van alles 'wat des mensen' is. De Zangré is niet meer onder ons! Maar wat deze kille tombe ons nooit zal kunnen ontfutselen is de blijvende herinnering aan een harde en toegewijde werker.

Als burgemeester van Hoegaarden, als secretaris van verschillende omliggende gemeenten heeft hij gedurende meer dan 40 jaar blijk gegeven van rechtschapenheid, ijver en deskundigheid; zelfs zijn meerderen waren overtuigd van zijn talenten en zijn bekwaamheid, en dikwijls kon hij van dit respect en waardering hem betuigd door de hiërarchische overheid gebruik maken ten gunste van zijn dierbare gemeente. Het mooiste voorbeeld hiervan is wat er gebeurd is in het jaar 1830. Dankzij de vastberadenheid van de burgemeester, dankzij zijn onweerlegbaar verstandelijk overwicht op een Hollandse generaal, werd een deel van onze mooie gemeente niet in de as gelegd en ontsnapten twee van onze medeburgers aan een zekere dood.

Door deze gebeurtenissen alleen al won hij de sympathie van elk weldenkend burger. Trouwens verhief zijn karakter zich altijd op het niveau van zijn intelligentie.

Zijn deur stond open voor iedereen, of men nu arm of rijk was, zelfs midden de hevigste passies bleef hij rustig, luisterde hij naar de klachten van de enen en gaf hij raad aan de anderen, meer dan eens slaagde hij er in van ogenschijnlijk de meest tegenstrijdige belangen met elkaar te verzoenen., en eenheid te herstellen waar er onenigheid was.

En door de praktijk te koppelen aan de theorie beoefende hij dikwijls de moeilijkste can de christelijke deugden: het vergeven van beledigingen;

Zo was De Zangréé, mijne heren! Bekwaam als administrator, gedisciplineers als burger, betrouwbaar als vriend, een christen van woord én daad. En zo vormde zijn overlijden het waardige complement van zijn leven.

Vrienden, laten wij troost vinden in de hoop hem op een dag weer te zien in een betere wereld, en laten wij samen eensgezind zeggen:

Vaarwel, De Zangré, tot ziens!

(Archief V Geslachten, Uittreksel uit 'Journal de Tirlémont', juni 1849)

De vierkantshoeve en haar bewonersuitbaters te Outgaarden (vervolg)

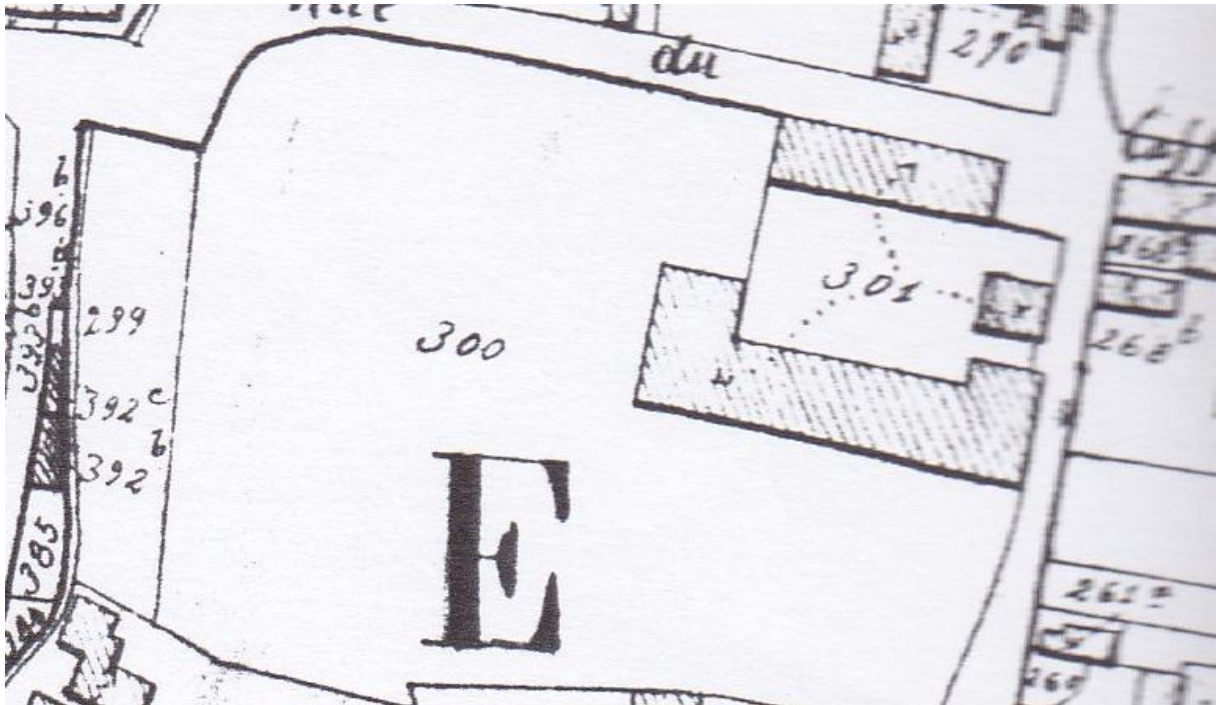
(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

De oogst inhalen en vlas trekken in gezelschap van de familie Steenwinckels, die de hoeve gekocht had van de vroegere burgemeester Albert Maes en ook de burgemeester leverde in de persoon van Jean Steenwinckels

Opendeurdag op de hoeve 1976 (de familie Steenwinckels verkocht de hoeve in de loop van 1995)

(kadasterplan Popp)

Merk op dat achteraan(nr; 301) nog een opening is (rond 1860) en ook vooraan de stukken muur nog niet zijn gemetst om er een echte vierkantshoeve van te maken

Genealogie Everard (Evrard) te Outgaarden

- 1 Everard Jacobus x Haine Maria
 - 1.1.Everard Maria Joanna (Outg. 02.02.1696) x Geets Nic.
 - 1.2.Everard Maria (Outg. 30.08.1697)
 - 1.3.Everard Philippus, zie 2
 - 1.4.Everard Nicolaas (Outg. 30.08.1702)

- 2 Everard Philip (Outg. 21.04.1700-25.03.1784)

x Outg. 09.04.1728 Goos Maria Margareta

 - 2.1.Everard Joseph Laurent (Outg. 01.07.1728) +
 - 2.2.Everard Henri, zie 3
 - 2.3.Everard Maria Clara (Outg. 25.02.1732) x Lebegge J.B.
 - 2.4.Everard Nicolaas (Outg. 08.08.1734) +
 - 2.5.Everard Maria Anna (Outg. 18.12.1739) +
 - 2.6.Everard Jean Baptiste (Outg. 27.02.1744) +
 - 2.7.Everard Maria Rosa (Outg. 30.08.1746) x Michotte P.J. (S. Remy Geest)
 - 2.83Everard Carolus Nicolaes (Outg. 23.01.1749) x Houbar M.M.C.

- 3 Everard Henri (Outg. 01.07.1728-10.02.1802)

x Outg. 16.07.1752 Geets Barbara

 - 3.1.Everard Jan Philip, zie 4
 - 3.2.Everard Nicolaas (Outg. 27.08.1756) x Lebegge Mar. Jos.
 - 3.3.Everard Henri (Outg. 09.02.1759), kanunnik in de Abdij van Park (Heverlee)

- 4 Everard Jan Philip (Outg. 05.01.1754)

x Outg. 20.06.1790 Snijders Maria Theresia

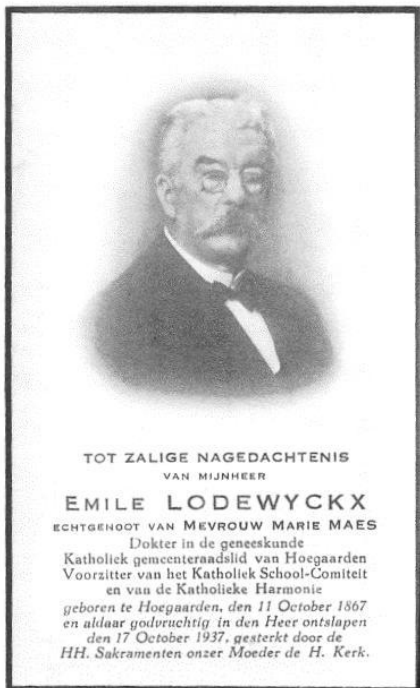
- 4.1.Everard Marie Thérèse (Outg. 05.04.1791) x Kinnaer P.J. (Goetsenhoven)
- 4.2.Everard Anna Maria (Outg. 11.07.1792)
- 4.3.Everard Philip Karel
- 4.4.Everard Caroline (Outg. 19 Pluviose an 7) (1799) x De Ramet (S. Remy Geest)

5 Everard Philip Karel (Outg. 21.08.1795-02.06.1877)
 x Outg. 09.02.1836 Marchand Marie Thérèse (Marilles 13.08.1815-19.12.1891)

5.1.Everard M. T. Philomena (Outg. 01.04.1837) x Soetemans J.F.
 (Goetsenhoven)

5.1.1.Soetemans Marie Thérèse Madeleine (Goetsenhoven 22.07.1872)
 x Maes Albert

5.2.Everard Pelagie (Outg. 18.03.1839) x Fontaine J.P. (Piétrain)

5.3.Everard Victor Désiré (Outg. 18.04.1841-26.01.1842)

5.4.Everard Theodoor Karel (Outg. 11.11.1842-08.08.1900)

5.5.Everard Melanie (Outg. 06.01.1845-05.12.1920)

5.6.Everard Henri Joseph (Outg. 25.03.1847-maart 1914)

5.7.Everard M. Sylvie (Outg. 19.03.1849), zuster Gonzaga

5.8.Everard Philip Auguste (Outg. 01.02.1852-14.09.1890)

5.9.Everard M. J. Celine (Outg. 21.06.1855) x Vandermolen

Maes Albert (Z.L. 18.04.1870-Outg. 10.06.1940), rentenier, zoon van Alexander Maes en Maria Finoulst (Rommersom-Hoegaarden)⁷
 x Outg. 05.10.1918 Soetemans Marie Thérèse Madeleine (Goetsenhoven 22.07.1872), dochter van François

Soetemans en Philomène Evrard (Everard)

Maes Albert had één zuster : Marie Sidonie Maes (Outg. 15.04.1873) x Lodewijckx Emile

Emile Lodewijckx (1867-1937), geneesheer te Hoegaarden, x Marie Maes (1873-1951), erfgenamen van de hoeve

- 1 *Bertha* (07.06.1896-12.12.1969), zuster van de Vereniging met het H.Hart te Hoegaarden, was jarenlang verpleegster-missionaris in Congo
- 2 *Jeanne* (1897-1966), bleef ongehuwd
- 3 *Albert* (1899-?) x Leona Vandevoorde, geneesheer in Congo, kinderloos
- 4 *Henri* (1900-1972) x *Emma Vanderwegen*, veearts en burgemeester van Bierbeek
- 5 *Leon* (1903-?) x Simone Poels, chirurg-gynaecoloog te Vilvoorde
- 6 *Ernest* (1905-1973), diocesaan priester, aalmoezenier St-Pietershospitaal te Brussel
- 7 *Irène* (20.10.1907), zuster van de Vereniging met het H.Hart te Hoegaarden; was missionaris in Congo
- 8 *Maria* (26.09.1909) x *Gustaaf Herbots*

⁷ Hoogstraat 5 ,bevolkingsregister Outgaarden, 1930-47, blad 100

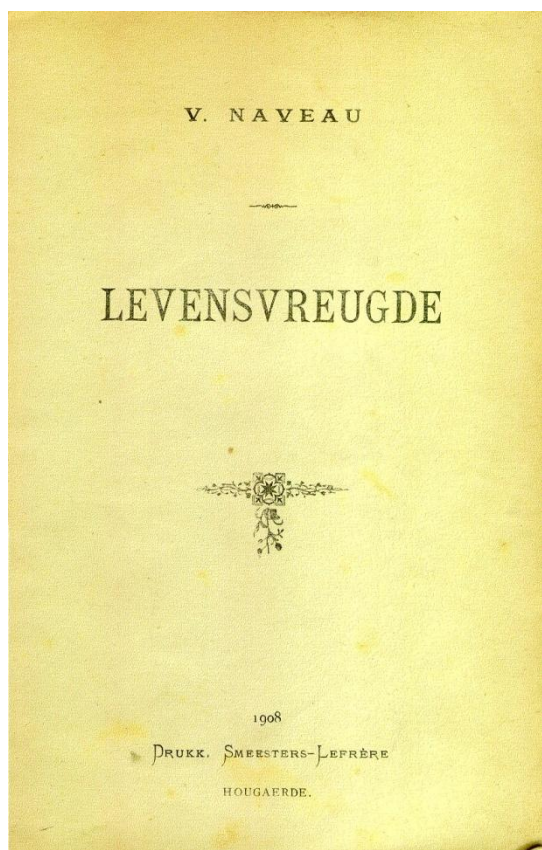

Gefrijnde arduinsteen

de fries

Gesloten hoeve in bak- en zandsteen uit de 18de eeuw. Zijgevels voorzien van schouderstukken en muurvlechtingen. Woonhuis voorzien van kruisvensters in de achtergevel. Poortgebouw met gebogen zadeldak; arduinen deuromlijsting met frijnslag (cf. eind 17de-wijze). Doorlopende fries als kroonlijst.
Recentere bijbouw, rechts van de poort, ten dele beschilderde gevels.

Gedichtenbundel, gedrukt in 1908

Één van de eerste doodsprentjes bij Smeesters gedrukt: 31.07.1886

De drukkerij Smeesters

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

Afkomstig van Neerheylissem trouwde Gustave Smeesters met Marie Adolphine Lefrère

Gustave Smeester (Neerheylisem 12.07.1854 +Hoegaarden 30.10.1888 en

Marie Adolphine Lefrère °1861 +1945

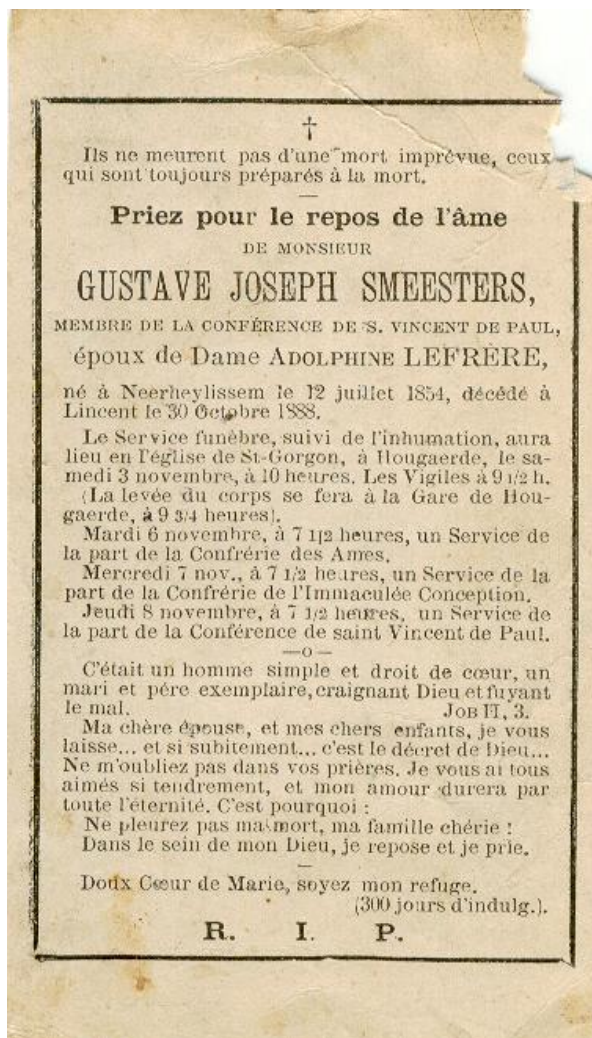
Kleinzoon van

Hubert Smeesters en Monique Hamels

Joseph Lefrère, brouwer te Neerheylissem en Anatolie Troost uit Hoegaarden

Deze laatste was zuster van de bekende schilder Odulfus Troost (Hoegaarden °1820 +1854), priester Jacques Troost en van Wivine Troost, gehuwd met apotheker Jean Dotremont uit de Koffiestraat (nu Arthur Putzeysstraat) te Hoegaarden.

Hun woonst lag op de hoek van de Koffiestraat en de Putstraat (nu Gasthuisstraat), gebouwd in witte Gobertangesteent, het jaartal 1727 dragende en met een duif boven de voordeur, symbool van de H. Geest.

Doodsprentje van de drukker zelf (geen vermelding van drukkerij!)

Het huis had toebehoord aan grootvader Jacques Troost en Marie Jeanne De Marey, die er een kruidenierswinkel hadden (zie D347)

Gustave Smeesters was hoofdonderwijzer te Ezemaal, maar als gevolg van slepende verwickelingen voortvloeiend uit de schoolwet van 1879, verliet hij het onderwijs en besloot drukker te worden. Hij ging enkele weken te Leuven op stiel en liet in de tuin van zijn huis te Hoegaarden, een werkplaats met grote vensters bouwen.

Dan schafte hij zich een drukpers en letterkassen aan en opende in 1886 zijn eigen zaak, onder de naam: **“Drukkerij Smeesters – Lefrère”**

Helaas, een paar jaren later in 1888, overleed hij schielijk aan het station van Lincent. Hij was slechts 34 jaar en liet een 27 jarige weduwe na met twee kinderen:

Joseph 7 jaar⁸ en

Jeanne, een maand oud

Een ander zoontje Adolphe, geboren in 1886 was in 1887 reeds overleden.

⁸ Dr. J. Smeesters, een merkwaardige man. Op 16 augustus 1961, overleed één van de meest merkwaardige figuren uit Hoegaarden, Dr. Joseph Smeesters (Hoegaarden 01.02.1881).

Gedeelte van 'de Plek' rond 1900 met hieronder detail: drukkerij Smeesters-Lefrère

Situatie 2009

Wat zou er van de drukkerij geworden? Hoe zou moeder Smeesters haar kinderen eten geven? De drukkerij uit Leuven, waar haar man zaliger zijn stiel had geleerd, stuurde echter een directeur naar Hoegaarden, om de zaak te bekijken. Dan werd besloten een gast aan te nemen, die de drukkerij zou in stand houden. Hij kreeg een kamer boven de werkplaats en nam de maaltijden bij de familie Smeesters.

Het drukken geschiedde nog primitief. Men moest de nodige letters uit de kassen nemen, om de tekst te vormen en in koperen haken steken, die op een drukplaat werden gehecht. Een inktrol bestreek de letterplaat en dan moest het druktoestel met de hand in werking worden gesteld, om het aantal gewenste exemplaren te bekomen.

- Doodsbrieven en doodsbeeldjes werden gedrukt voor Hoegaarden, Nerm, Hauthem, Outgaarden, Sluizen, Zétrud-Lumay en Neerheylissem, evenals
- naamlijsten voor de duivenmaatschappijen,
- drukwerken voor de suikerfabriek,
- visitekaarten en ook kiezerslijsten, communieprentjes, menu's, trouwbrieven, facturen, omzendbrieven, prospectussen enz...

Vaak vertoefde de kleine Joseph in de werkplaats en hielp letters uitnemen en de teksten maken. Er was veel werk en de drukkerij deed goede zaken, onder het waakzame oog van moeder Smeesters.

Met de jaren werd de werkplaats achter te klein, terwijl Joseph zich meer en meer op zijn studiën moest zetten. Dan kocht weduwe Smeesters in 1896 het huis van haar overleden oom apotheker Jean Dotremont in de Koffiestraat 21 en vestigde zich daar.

De gast die buiten Hoegaarden in het huwelijk trad verliet de zaak en werd opgevolgd door Libert Vanmol (° Kessel-Lo 1882) die vanaf zijn 13de jaar het letterzetten bij Smeesters had geleerd. Hij zou er blijven tot in 1945.

Een nieuwe drukmachine werd aangeschaft en het oude bleef bewaard voor het drukken van notarisaffiches en programma's van gemeentefeesten.

Vanaf 1890 hielp het 12-jarige dochtertje Jeanne de naamkaarten drukken. Op de drukkerij Smeesters werd o.m. het tijdschrift "*Sint-Gorgoniusbode*" vervaardigd, uitgegeven door Eerw. Heer Vanstappen, bestuurder van het pensioonaat van Hoegaarden (Kloosterpensioonaat) en ook "*t'Annonceblad*" dat dorpsnieuws en reclame van de handelaars publiceerde.

Reeksen post-, prent- en zichtkaarten over Hoegaarden kwamen eveneens uit de drukkerij Wed. Smeesters-Lefrère.

En tenslotte zouden ook

- "*Ons Blad*" tijdschrift van de Matigheidsbond en
- de programma's van de toneelkring "*Vreugd en Deugd*, evenals
- "*Hageland*" vanaf 1920 uitgegeven worden door de Geschied-

en Oudheidkundige kring van Tienen en waarvan Eerw. Heer De Ridder, onderpastoor in Sint-Germanus, secretaris was, uit dezelfde drukkerij komen.

Moeder Smeesters, die tot aan haar dood in 1945 aan het hoofd van de drukkerij stond, hield van haar zaak en was fier op het verzorgde werk.

Na haar dood werd de drukkerij gesloten.

Reklameblad dat sinds 1904 op zondag verscheen en in 1911 aan zijn achtste jaargang begon (er staat nog verkeerdelijk zondag 8 januari 1910 in plaats van 1911)

LIBRAIRIE Reliure FOURNITURES CLASSIQUES & DE BUREAU LIVRES DE PRIÈRES	IMPRIMERIE & LITHOGRAPHIE V^{re} SMEESTERS-LEFRÈRE HOUGAERDE	BOEKHANDEL Boekbinderij SCHOOL- & BUREELBEHOEFTE KERKBOEKEN
---	--	--

Mre Les héritiers de feu Mr Haumont Doit

Pour vente & livraison de ce qui suit, payable au comptant à Hougærde

Hougærde, le _____ 190							
1911 Janr. 4 inf. 400 lettres de faire part " 400 Lour.	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 60%;"></td> <td style="width: 40%; text-align: right;">32 00</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">20 00</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black;"></td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">52 00</td> </tr> </table> P-acquit V^{re} Smeesters-Lefrère		32 00		20 00		52 00
	32 00						
	20 00						
	52 00						

Factuurhoofding van drukkerij Smeesters (1911)

Voor 400 doodsbrieven en 400 gedachtenisprenstjes voor het overlijden van François Haumont op 03.01.1911 betaalden de erfgenamen in totaal 52 Fr. op de 4de januari aan de weduwe Smeesters-Lefrère

†

In al uwe werken wees uwe uitersten indachtig, en
gij zult in der eeuwigheid niet zondigen.
(Eccl. VII, 40)

Bid voor de ziel van zaliger

Mijnheer

François Haumont

geboren te Hougærde den 28 Augustus 1825, en al-
daar godvruchtig overleden den 3 Januari 1911,
voorzien van HH. Sacramenten der stervenden.

De plechtige lijkdienst, gevolgd van de begratenis,
zal plaats hebben in de parochiale kerk van
Hougærde, op Zaterdag 7 Januari, om 10 1/2 ure;
de vigiliën, om 10 ure.

De uithaling van het lijk, om 10 1/4 ure.

Een tweede dienst, van wege het broederschap der
Zielen, op Donderdag 12 Januari, om 8 ure.

De missen van het dertigste zullen later aange-
kondigd worden.

~~~~~

De vreeze des Heeren is de ware wijsheid en hij
alleen die het kwaad vermijdt is verstandig.
(Job. 28, 28)

Gedenk, o Heer, dat ik in uwe tegenwoordigheid
gewandeld heb, in oprechtheid en met een rechtzin-
nig hert.

Beminde bloedverwanten en vrienden, doet wat
gij van mij geleerd en gezien hebt, en de God des
vredes zal met u zijn. Vergeet mij niet in uwe gebe-
den. Tot weerziens in den Hemel!

Barmhartige Heer Jesus, geef hem de eeuwige
rust. (300 d. afl.)

Moeder van liefde, van droefheid en van barm-
hartigheid, bid voor ons. (300 dag. afl.)

Hougærde, Smeesters-Lefrère

**Dag- en avondcursussen Snit en Naad- een vergeten facet van het
gemeentelijk onderwijs**

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

Gemeente HOEGAARDEN

Gemeentelijk Onderwijs

(AFDELING MEISJES)

Tentoonstellingen

A) Lagere- en Bewaarscholen :

De meisjes van onze gemeentescholen, nodigen het sympathiserend publiek van Hoegaarden uit, om de handwerktentoonstelling te komen bezichtigen, die ze open houden, op

Zondag 11, Maandag 12 en Dinsdag 13 Juli 1954

in onze MEISJESSCHOOL, telkens van 3 tot 6 uur.

De kleuters der bewaarschool zullen tevens hun laatste nieuwigheden tentoonstellen.

Het onderwijzend personeel houdt zich ter beschikking der belanghebbenden om alle gewenste inlichtingen aangaande de nieuwe leerplicht te verstrekken.

B) Technische school (Snit en Naad) :

De tentoonstelling der werken van de leerlingen van de dag- en avondcursus zal doorgaan op het Gemeentehuis op **Zondag 11 en op Maandag 12 Juli**, van 9 tot 12 en van 14 tot 20 u. 30

TOEGANG VRIJ.

HERVATting DER LESSEN :

Avondschool : Op Woensdag 1 September, te 19 uur stipt, voor leerlingen van 14 jaar en meer.

Dagschool : Op Donderdag 2 September, te 1.30 uur.

HET ONDERWIJS IS GANS KOSTELOOS.

Nieuwe inschrijvingen worden reeds aanvaard.

Hoegaarden, de 30 Juni 1954.

De Schepen van Onderwijs,
Fr. VAN BEVER.

Uitnodiging voor de handwerktentoonstelling van de gemeentelijke meisjesschool in de school (Doelstraat) en in het gemeentehuis tentoonstelling van de werkstukken van de 'Snit en Naad' cursussen; wie heeft hierover fotomateriaal/ handwerken/ kledingstukken?)

GEMEENTE HOEGAARDEN

Aan de Bevolking

Er wordt bekend gemaakt dat de

Gemeentelijke Naaischool

(Dag- en Avondleergangen)

in het lokaal « Wezenhuis », Stoopkensstraat, 72, op
1 FEBRUARI a. s., zal geopend worden.

Uurrooster der lessen :

Daglessen : voor de kinderen van min dan 14 jaar :
elke Donderdag en Zaterdag, van 13.30 tot 16 uur.

Avondlessen : elke Maandag, Woensdag en Vrijdag,
van 19 tot 21 uur.

Op Zondag 31 Januari e. k., van 15,30 tot 18 uur,
zal het publiek **Vrije Toegang** hebben tot de school.

Hoegaarden, de 20 Januari 1954.

NAMENS HET COLLEGE :

De Secretaris,
L. SEVENANTS.

De Burgemeester,
M. GIROULLE.

Druckery G. BRANDEHOFF - MOERD, Grote Markt 55, Tienen.

De lessen snit en naad werden gegeven in het 'Wezenhuis' op de Stoopkensstraat, vanaf 1 februari 1954, driemaal per week; is er fotomateriaal bewaard, of kan iemand hierover herinneringen ophalen voor ons?

Welke functies het 'wezenhuis' gehad heeft en nu weer krijgt zal in een volgend nummer behandeld worden

Digitalisering van het Hoegaardse erfgoed (vervolg)

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

Het archief van de Edele Confrérie van de V Geslachten van Hoegaarden

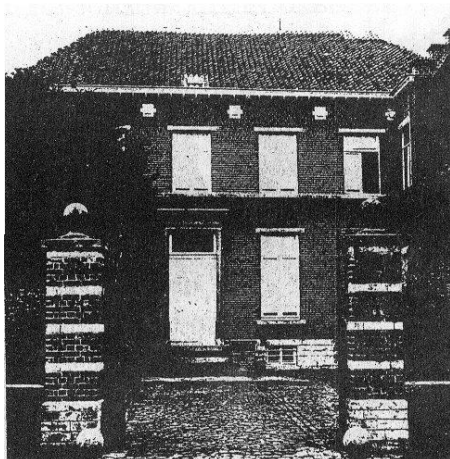
Dit omvangrijke privé archief dat een periode van bijna drie eeuwen bestrijkt zijn we aan het digitaliseren, zodat ook deze pijler van het Hoegaardse immateriële erfgoed bewaard blijft.

Eén voorbeeld is de nalatenschap van Dokter J.B. Van Nerum (Hoegaarden 1808-1887): fotoalbums, memorieschriften, observations médicales 1845-63 en 1864-75, gedichten, stamboomfragmenten, 'pensées' en 'proverbes', de honderden pagina's en foto's zijn nu gedigitaliseerd.

*Dokter Van Nerum (1808-87), Clémence en Zénobie   Anne Maryssael (1820-1879)
Clémence trouwde met Henri Quinot van Jauche en na de dood van haar man een tweede maal; Zénobie was ziekelijk vanaf haar geboorte en stierf op jonge leeftijd;
Deze portretten waren in het begin van de jaren 1960 in het bezit een nakomeling en naamgenoot Henri Quinot, toen wonend te Brussel*

Foto's komen uit fotoalbum J.J. Van Nerum en tekst uit de 'Mémoires personnels' van de dokter (vertaling uit het Frans)

Deze portretten van J.B. Van Nerum en zijn echtgenote en twee dochters zijn eind januari bij hem thuis geschilderd (in zijn nieuw huis op de Vroente) door François Wens van Neervelp; eerst schilderde hij Anne Maryssael, belofte die hij had gedaan enkel jaren terug, omdat dokter Van Nerum zijn eerste vrouw een Lacroix van Lier, had verzorgd. Hij restaureerde ook het portret van de moeder van de dokter en dat van Antoon Vandijck (?). Voor al het werk samen heeft hij 120 frank gekregen

Foto huis Vroente, toestand ca. 1960)

Inhoud Familieschoon (52ste jaargang, nr. 38 (NR), 4/2011

De auteurs van de verschillende onderwerpen zijn Maurice Dodion en Wasily Pedjko

Art. 127 De stichter van de Groene Klavergilde- H. Sweerts

Art. 128 De Tiense suikerraffinaderij

Art. 129 Het niet gerealiseerde Lelieverbond

Art. 130 Het Neromhof te Wolvertem

Art. 131 De Regentiedag van 8 oktober 2010 te Hoegaarden

Art. 132 T.H. Putzeys was meer dan vrederechter alleen

Art. 133 Familie en kennissen van Dokter J.B. Van Nerum (volgens zijn memoires)

Art. 134 Afstamming uit de V Geslachten van de families Ugeux en Folon

Een suggestie voor de komende feestdagen
Voor Hoegaardiërs, uitgeweken Hoegaardiërs en nieuwe Hoegaardiërs:
het recente werk aan van Ivan Laloup

LALOUP IVAN T. D.

Hoegaardse taal anno 2011; 100 Keukenrecepten met Hoegaards Witbier,
s.l., 2011, 394 p., 22 euro,

te verkrijgen in de Tuinen van Hoegaarden en op het gemeentehuis

Bestuursleden Heemkundige Kring:

Yvette Kleynen (voorzitter), Rik Cipers (ondervoorzitter)

Etienne Grooten (secretaris), Elise De Dobbeleer, Diane Nitelet, Bart Hendrix, Arthur Van Nerum, Caroline Geens, Wasily Pedjko, Bouthé Irène, Saelmaekers Erik, Maurice Dodion,

Heemkunde-Hoegaarden geeft 2 tijdschriften uit.

- **Alpaidis** (verschijnt 4 x per jaar) en kost **12.5 €**
- **Familieschoon**, tijdschrift van de Confrérie van de V Geslachten (verschijnt 4 x per jaar) en kost **12.5 €**

Men kan zich ook abonneren voor de 2 tijdschriften en dan kost het maar **20 €**

Ons rekeningnummer : **310-0370021-52**

Onze website: www.heemkring-hoegaarden.be

Inlichtingen: Etienne Grooten, Residentie Beatrijs 169 te 3300 Tienen 016/81 72 35
of e-mail: dodionm@hotmail.com

KRONIEK VAN HOEGAARDEN, MELDERT EN OUTGAARDEN

**“Meer dan 100 jaar recente geschiedenis van Hoegaarden”
door Christian Hennuy**

Op zaterdag 5 mei 2012 wordt in het Kouterhof tijdens een plechtigheid de nieuwe **Kroniek van Hoegaarden, Meldert en Outgaarden** voorgesteld. Gasten zijn Europees Commissaris Louis Michel en de Totale Waanzin. In de vorige Kroniek ging het om de periode 1978-2007, nu start de Kroniek in 1900.

Het eerste deel wordt de “Kleine Kroniek van Hoegaarden”, of de periode van 1900 tot 1951. In die periode zijn de burgemeesters Henri Dotremont en Michel Giroulle de belangrijkste politieke tenoren. Uiteraard worden de twee oorlogsperiodes ook uitvoerig behandeld.

Het tweede deel is de “Kleine Kroniek van Outgaarden” of de periode van 1922 tot 1951. Outgaarden werd immers pas een onafhankelijke gemeente in 1922. Belangrijke burgemeesters uit deze periode waren Albert Maes en Jean Steenwinckels. De crisis tussen de twee wereldoorlogen heeft Outgaarden zwaar geteisterd.

Het derde deel is de “Kleine Kroniek van Meldert” of de periode 1900 tot 1951. De geschiedenis van Meldert loopt in deze periode een stuk parallel met die van het kasteel, want het was van daaruit dat Auguste de Lantsheere en Robert Carpentier de Changy, als burgemeesters het dorp leidden. Juist voor de oorlog wordt Alphonse Lurquin burgemeester.

Daarna volgt het grootste hoofdstuk de “Kroniek van Hoegaarden, Meldert en Outgaarden 1952-1977”. Vanaf nu worden de drie gemeenten samen behandeld. De gemeentefusies zijn zeker de rode draad doorheen deze periode. Meldert wordt al heel vlug geconfronteerd met het fusiespook, en ondanks verzet vanaf 1963 gaat de gemeente op in een fusie met Honsem vanaf 1 januari 1965. In december 1967 worden alle andere gemeenten verwittigd van een herschikking. Outgaarden wordt eerst mogelijk ingedeeld bij Bost, Ezemaal en Goetsenhoven, maar zal uiteindelijk naar Hoegaarden gaan, net als Meldert. Hoegaarden zal lang strijden om Groot-Overlaar, Nieuw-Overlaar en Hoxem te behouden, maar alleen met Hoxem lukt het. In 1977 is de nieuwe fusiegemeente een feit. Opmerkelijk in Hoegaarden is in de jaren '50 de ruzie tussen liberalen onderling en in de jaren '60 een geweldige politieke strijd tussen liberalen en katholieken. In 1970 breken de katholieken de liberale meerderheid.

Het laatste deel is de “Kroniek van Hoegaarden, Meldert en Outgaarden 2008-2011”

Voor de samenstelling van dit boek werden alle gemeenteraden, schepencolleges, en alle mogelijke publicaties in tijdschriften, boeken, kranten, en het internet geraadpleegd. Het bevat niet alleen wat er gebeurd is, maar ook de publicaties over Hoegaarden in die periode.

Intekenen kan door storten van **25 euro** op rek **363-0146775-54**, (IBAN BE42 3630 1467 7554) van Christian Hennuy, met vermelding van naam en voornaam, en eventueel de titel. Hiermee bedoelen we geen diploma, maar een ambt als burgemeester, gemeenteraadslid ... De namen van wie intekende voor **vrijdag 24 februari 2012** worden achteraan in het boek vermeld. Vanaf 5 mei kost het boek 30 euro. Het boek is af te halen op 5 mei in het Kouterhof, of bij de auteur K. Astridstraat 19 in Hoegaarden. Wie het toegezonden wil krijgen betaalt 6 euro port, en vermeldt zeker zijn adres op de overschrijving.